

Stockholms stads inriktning för insatser inför EU:s sammanhållningspolitik 2028-2034

Förslag till beslut

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Stockholms stads inriktning för insatser inför kommande programperiod för EU:s sammanhållningspolitik 2028-2034 godkänns i enlighet med stadens promemoria samt bilaga till promemorian.

Föredragande borgarrådet Karin Wanngård

Sammanfattning av ärendet

Sammanhållningspolitiken är EU:s viktigaste investeringsverktyg för att skapa tillväxt, sysselsättning, minska regionala och lokala skillnader och öka jämlikheten mellan EU:s medlemsstater. Regionala prioriteringar och inflytande över medlen är en förutsättning för ett framgångsrikt regionalt utvecklingsarbete.

Genom sammanhållningspolitiken ger EU finansiellt stöd till lokala och regionala projekt via de åtta Europeiska fonderna för tillväxt och sysselsättning. Medel från dessa ger Stockholms stads verksamheter möjlighet att driva utvecklings- och innovationsarbete utanför den ordinarie verksamhetens budget men i linje med verksamheternas mål.

Genom flernivåstyre och partnerskapsprincipen, som innebär att det ska finnas ett nära samarbete mellan offentliga myndigheter på nationell, regional och lokal nivå i medlemsstaterna och med den privata och den tredje sektorn, delas ansvaret för genomförandet av sammanhållningspolitiken mellan EU, nationell och regional nivå.

Fördelningen till sammanhållningspolitikens fonder för tillväxt och sysselsättning förhandlas som en del i EU:s sjuåriga budgetram. Då dessa fonder utgör en tredjedel av EU:s budget tenderar förhandlingarna gällande fondernas storlek och syfte att bli intensiva. EU:s kommande fleråriga budget spänner över perioden 2028-2035 och kommer att förhandlas fram i en tid då omvärldsfaktorer såsom krig i Europa, inflation, konjunkturutmaningar och postpandemiska effekter kommer att ha stark inverkan på vilka budgetposter som ska prioriteras.

Beredning

Ärendet har initierats av stadsledningskontoret.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Den europeiska sammanhållningspolitiken bidrar till ett bättre fungerande Europa där olika regioner ges stärkta möjligheter att utvecklas utifrån sina förutsättningar. Det finns, precis som stadsledningskontoret pekar på, stor anledning att värna och förstärka viktiga delar av den förda politiken.

När nu den Europeiska Unionen ska se över sin sammanhållningspolitik finns det, med anledning av detta arbete och den fortsatta processen, stor anledning för Stockholms stad att anta detta positionspaper.

Stockholm den 25 oktober 2023

Karin Wanngård

Bilaga

Stockholms stads inriktning för insatser inför Sammanhållningspolitiken 2028-2034, dnr KS 2023/1055-1.1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen

Reservation av Gabriel Kroon (SD) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Att återremittera förvaltningens tjänsteutlåtande.
2. I andra hand, om återremiss faller att avslå förvaltningens förslag till beslut.
3. Därutöver anföra följande:

Sammanhållningspolitiken lägger grunden för EU:s finansiella åtagande vilket avspeglar sig på Sveriges medlemsavgift och framtida förpliktelser. Stockholm stad bör vara en aktiv röst för att minska den ekonomiska omfördelningen från Sverige till resten av EU. Föreliggande positionspaper lyfter inte ståndpunkten om reducerade gemensamma utgifter. Inte heller lyfts perspektivet kring det nationella ansvaret för sin egen ekonomi. Med anledning av detta föreslår vi en återremiss för att omarbeta liggande positionspaper i grunden för att minska omfördelningen till övriga medlemsländer. Om återremiss faller ska ärendet avslås.

Ersättaryttrande av Nike Örbrink (KD) enligt följande.

Kristdemokraterna anser att EU:s budget, och dit tillhörande sammanhållningspolitik, behöver renodlas till att bli mer ändamålsenlig för unionens syfte. Den gemensamma politiken bör komplettera – aldrig ersätta – den politik som lämpar sig bäst på nationell nivå.

Vi anser att unionen spelar en oerhört viktig roll för fred, frihet och rättigheter både inom och utom vår gemenskap. Politikområden som inte kan lösas på nationell eller lokal nivå ska hanteras gemensamt; det gäller framförallt klimat, utrikespolitik, handel och fri rörlighet mellan medlemsstaterna.

Kristdemokraterna anser däremot att nationella frågor som familjepolitik, arbetsmarknad, socialpolitik och välfärdsfrågor inte lämpar sig för överstatlig styrning eller finansiering. Alternativet är en successivt minskad rådighet över denna politik samt ökad risk för inrättandet av EU-skatter för att finansiera detta. Vi delar därför inte vänsterstyrets syn på socialfonden som en prioriterad del av sammanhållningspolitiken då medel för bl.a. arbetsmarknadsinsatser och social inkludering är en kommunal angelägenhet, inte en europeisk sådan. Vi delar däremot stadens ambition att värna och belysa storstadsregionernas roll för ökad global konkurrenskraft samt att värna flernivåstyre och partnerskapsprincipen.

Ärendet

Sammanhållningspolitiken i Stockholms stad

Medel från EU:s fonder för tillväxt och sysselsättning ger Stockholms stads verksamheter möjlighet att driva utvecklings- och innovationsarbete utanför den ordinarie verksamhetens budget men i linje med verksamheternas mål. Dessa medel möjliggör även för regional samverkan såväl inom stadens verksamheter som med andra aktörer såsom akademi och näringsliv. Samarbeten som stärker och skalar upp tekniska lösningar, arbetsmarknadsinsatser och sociala innovationer.

Under föregående programperiod (2014-2020) var socialfonden ESF den enskilt största finansiären för Stockholms stad sett till antal EU-finansierade projekt där 21 projekt beviljades sammanlagt ca 271 miljoner kronor. Under innevarande programperiod (2021-2027) har Stockholms stad hittills (augusti 2023) beviljats medel för tre projekt med en sammanlagt summa om 83 miljoner kronor från ESF+. Under föregående programperiod beviljades staden 42 miljoner kronor från ERUF. Staden deltar även som samverkanspart i flera andra ESF- och ERUF-projekt som bidrar till stadens verksamheter där andra aktörer i Stockholmsregionen är projektägare.

Med hjälp av den externa finansieringen från ESF har stadens verksamheter haft möjlighet att testa nya arbetsmetoder, arbetssätt och pilotprojekt för att utveckla insatser för arbetsmarknad, utbildning och kompetensutveckling samt social inkludering. Projektmedel från ERUF har förstärkt stadens utveckling av allt från arbetet med omställningen till fossilfria transporter och ökade investeringsmöjligheter i innovativa bolag, till digitalisering av stadens äldreomsorg.

Stockholmsregionen är en av Europas snabbast växande huvudstadsregioner. Här finns framstående forskning inom life science, klimat-och miljö, en stor tillverkningsindustri samt framstående kluster med tech-bolag. Med stöd från EU:s fonder för tillväxt och sysselsättning får vi förutsättningarna att förbli en ledande, innovativ och hållbar region som kan bidra till EU:s globala konkurrenskraft såväl som oberoende försörjningskedjor.

Sammanhållningspolitikens framtid

Fördelningen till sammanhållningspolitikens fonder för tillväxt och sysselsättning förhandlas som en del i EU:s sjuåriga budgetram. Då fonderna för genomförande av EU:s sammanhållningspolitik utgör en tredjedel av EU:s budget tenderar förhandlingarna gällande fondernas storlek och syfte bli intensiva. EU:s kommande fleråriga budget (MFF) spänner över perioden 2028-2035 och kommer att förhandlas fram i en tid då omvärldsfaktorer såsom krig i Europa, inflation, konjunkturutmaningar och postpandemiska effekter kommer att ha stark inverkan på vilka budgetposter som ska prioriteras. Det föreligger därmed mycket starka skäl för Stockholms stad att tydligt framföra sin position i frågan om utformningen av EU:s sammanhållningspolitik.

För att möta de utmaningar som följde med pandemin och sedan kriget i Ukraina har EU-kommissionen introducerat en återhämtningsfond - Faciliteten för återhämtning och resiliens, (RRF). Vid en första anblick framstår sammanhållningspolitiken och RRF mycket lika då båda är investeringsdrivna instrument med en makroekonomisk inverkan och tydliga bidrag till EU:s gröna och digitala omställning. En viktig skillnad är dock att RRF inte genomsyras av det flernivåstyret och den partnerskapsprincipen som ger EU:s fonder för tillväxt och sysselsättning sin lokala och regionala prägel.

RRF har vunnit mark som ett smidigt instrument som kan minska det omfattande administrativa arbete som både förvaltande myndigheter och mottagare av sammanhållningspolitikens medel framhållit som en nackdel med nuvarande utformning. Dock gör avsaknaden av partnerskapsprincipen inom RRF att de avsedda parterna för investeringarna helt förlorar den inblick i allt från planering till genomförande, tillsyn och utvärdering som de är vana vid. Utan partnerskapsprincipen förlorar sammanhållningspolitiken således sitt mest centrala syfte – att säkerställa att de regionala investeringarna är så effektiva och ändamålsenliga som möjligt.

Under förhandlingen av nästa MFF behöver det finnas beredskap för att det kommer finnas positioner som föreslår att RRF blir ett permanent instrument – och då på bekostnad av EU:s fonder för tillväxt och sysselsättning så som de ser ut idag.

Ytterligare en faktor som kan påverka framtidens sammanhållningspolitik och fördelningen av EU:s fonder för tillväxt och sysselsättning är den sittande kommissionens fokus på EU:s globala oberoende och konkurrenskraft gentemot till exempel Kina och USA. Allt mer EU-medel öronmärks för att möjliggöra snabb uppskalning och gynnsamma förhållanden för EU:s industrier och företag att bli konkurrenskraftiga och klimatneutrala. Det är viktigt att denna uppskalning inte påverkar EU:s fonder för tillväxt och sysselsättning så att en mindre andel medel går till viktiga välfärdsprojekt med fokus på arbetsmarknad, utbildning och social inkludering.

Stockholms stad behöver anta följande positioner i diskussion om framtidens sammanhållningspolitik:

- I förhandlingarna av EU:s nya fleråriga budget (MFF) är det viktigt att värna om flernivåstyret och partnerskapsprincipen som genomsyrar implementeringen av sammanhållningspolitiken idag.
- Stockholms stad bör värna om fortsatt stöd från sammanhållningspolitikens fonder till storstadsregioner. Städer och storstadsregioner kan accelerera EU:s strävan efter ökad global konkurrenskraft, grön och digital omställning samt globalt oberoende försörjningskedjor.
- I och med att EU nu lägger stort fokus vid tillväxt och global konkurrenskraft bör Stockholms stad värna om att investeringar kopplade till den Europeiska Socialfonden inte nedprioriteras i förhandlingarna av det nya MFF.

Remissammanställningen

Ärendet har initierats av stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 27 september 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen beslutar att anta Stockholms stads inriktning för insatser inför kommande programperiod av EU:s sammanhållningspolitik 2028-2034.